

Ottoman minister in Romania during the Balkan wars, but he failed to attend the peace treaty due to Romanian opposition. Zoran Bajic described in his speech the tough negotiations between the Bulgarian and Serbian representatives during the peace conference in Bucharest. The latter's relationships with their Romanian counterparts, dissected by Bogdan Catana, were excellent, reaching a climax during the peace negotiations. But these good relations also reached another level, like railways and bridges construction across the Danube.

The second day of the conference included two panels on the Macedonian and Aromanian issues, but also a comprehensive panel about identities in the Balkans at the beginning of the 20th century. Alyie Fatma Mataraci presented about Bosnia under Ottoman rule, especially from a demographic point of view, problematizing the validity of the data and its creation process. Kyrillos Nikolaou explored the perception of the homeland in diaspora, making interesting comparisons with nowadays situations.

Overall, the conference was a necessary regional dialogue between historians from the Balkans and not only, recalling and interpreting the events that shaped the geopolitical landscape 100 years ago.

Radu Stancu

100 de ani de la al doilea război balcanic

Cercul Militar Național a găzduit în data de 9 septembrie 2013 masa rotundă cu tema *100 de ani de la al doilea război balcanic*, organizată de către Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară și Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române.

Primul panel, referitor la preliminarii politice, militare și diplomatice a debutat cu prelegerea lui Alexandru Madgearu despre rădăcinile medievale ale războaielor balcanice, fiind un ghid util în hățișul etnografic al Balcanilor, evidențiind situația etnică foarte complexă a regiunii. Aceasta a fost determinată atât de expansiunea succesivă a bulgarilor și sârbilor în Macedonia, cea din urmă având un rol central în respectivele construcții statale, cât și de influența otomană. Florin Țurcanu, în cadrul alocuțiunii domniei sale referitoare la poziția lui Nicolae Iorga vis-a-vis de războaiele balcanice, a încercat să facă legătura între *cunoașterea istorică și judecata politică* a binecunoscutului istoric, participant și el la campania militară, dar adversar al unei opinii publice moderată de demagogie. Vorbitorul a subliniat critica adusă de Iorga pretențiilor fondate pe tradiția țaratelor (prezentate de Alexandru Madgearu), dar și a pretențiilor teritoriale românești fondate pe teoria compensațiilor teritoriale datorate României de către Bulgaria. Sugestiv intitulată *Războaiele balcanice. Un secol după*, expunerea domnului Mihail Ionescu a invitat la o scurtă descriere cartografică a istoriei Balcanilor în secolul al XX-lea, cu accent pe recurența fragmentării politice și etnice.

Secțiunea a doua, dedicată campaniei militare române la sudul Dunării a început prin expunerea lui Apostolos Patelakis, de la Universitatea din Salonic, descriind detaliile luptei dintre greci și bulgari pentru ocuparea orașului Salonic, în contextul înfrângerii inamicului comun, Imperiul Otoman. Oferind desigur o perspectivă greacă asupra evenimentelor, domnia sa a relatat cum, după intrarea triumfală a trupelor grecești în oraș,

complicațiile nu au încetat să survină ca urmare a primirii unor trupe bulgare în oraș pentru refacere.

Referindu-se la *capacitatea operativă și acțiunile armatei române în 1913*, Petre Otu a enumerat diferitele perspective asupra evenimentelor, aparținând unor tinere personalități participante la campanie. În vreme ce Mihail Sadoveanu a descris campania drept *un mare efort ostășesc*, Constantin Argetoianu nu se ferea să spună că țara are o *armată de fațadă*, iar frunzașii socialiști s-au opus în întregime războiului. În continuare, expunerea lui Petre Otu a pus accentul pe slaba dotare a armatei, pregătirea precară a serviciului sanitar și chiar funcționarea defectuoasă a serviciilor operative, amply criticate în epocă de presa liberală.

Stadiile incipiente ale aviației militare din România, strâns legate de cea civilă au fost surprinse de către Sorin Turturică de la Muzeul Aviației Române. Rivalitățile dintre aviatori, greutățile materiale întâmpinate de către aceștia nu au împiedicat însă folosirea pentru prima dată în timpul unei confruntări militare a aparatelor de zbor, chiar și numai pentru survol și recunoaștere.

Cea de-a treia parte, și ultima, a întâlnirii a făcut referire la conferința de pace încheiată la București. Aceasta a cuprins comunicările susținute de Constantin Iordan (*O mărturie bulgară despre conferința de pace de la București. Memoriile lui Simion Radev*), Daniel Cain (*James David Bourchier și pacea de la București*), Georgeta Filitti (*„Cartea verde românească” și implicațiile ei*), Sergiu Iosipescu (*România și crearea statului albanez*) și Dan Petre (*Pacea de la București și semnificația hotărârilor adoptate*).

În general, problematica acoperită de către vorbitori a fost una exhaustivă, acoperind majoritatea aspectelor esențiale pentru o bună înțelegere a desfășurării evenimentelor a celui de-al Doilea Război Balcanic. Remarcăm însă totodată imposibilitatea majorității vorbitorilor de a renunța la un discurs istoric de tip naționalist, specific perioadei în care evenimentele au avut loc, în care România este văzută ca *un factor de echilibru în Balcani*. Renunțarea la pasiunile naționale se pare că este dificilă în acest caz chiar și la un secol după încheierea evenimentelor, iar grila interpretativă a rămas din păcate una locală, fără a fi conectată la referințele bibliografice majore ale istoriografiei internaționale.

Radu Stancu

Simpozionul “reeducării”

În perioada 27-29 septembrie 2013 a avut loc la Pitești cel de-al XIII-lea Simpozion internațional “Experimentul Pitești – reeducarea prin tortură”.

Ca în fiecare an, deschiderea a avut loc în Sala de Festivități a Primăriei, prin grija comitetului de organizare condus de Ilie Popa, profesor la Universitatea Pitești, președinte al Fundației Culturale “Memoria”-Filiala Argeș, și în prezența reprezentanților autorităților locale.

A fost ținut un moment de reculegere în memoria lui Aristide Ionescu, fost deținut politic trecut prin “demascări” la închisoarea Gherla, inițiatorul și sufletul simpozionului, plecat dintre noi la începutul anului¹.

¹ Cf. <http://mircea-stanescu.blogspot.ro/2013/01/in-memoria-lui-aristide-ionescu.html>.